

Bài 9

Tổng quan về ứng dụng Web

Module: JWBD

Kiểm tra bài trước

Hỏi và trao đổi về các khó khăn gặp phải trong bài "Bootstrap"

Tóm tắt lại các phần đã học từ bài "Bootstrap"

- Giải thích được mô hình Web
- Trình bày được các thành phần của một hệ thống web
- Tạo được một ứng dụng web Java cơ bản
- Sử dụng được Servlet

Mô hình web

Website là gì

Static web và dynamic web

HTTP

Web Server làm việc thế nào

Một số công nghệ phía server

Website là gì?

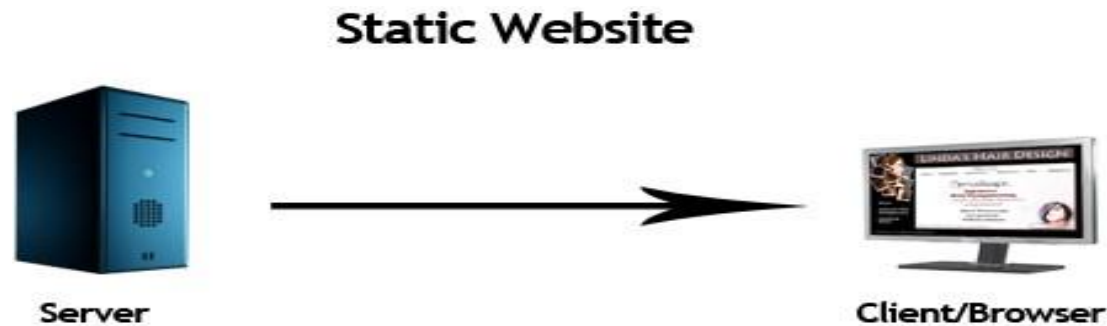

- Tập hợp các trang web có thể chứa văn bản, hình ảnh, âm thanh, video.
- Trang đầu tiên của website được gọi là trang chủ.
- Mỗi website có địa chỉ cụ thể trên internet gọi là URL
- Website được lưu trữ trên một hoặc nhiều máy chủ (Server) và có thể được truy cập bằng cách tìm tới trang chủ của Website thông qua mạng máy tính.
- Website được quản lý bởi cá nhân, công ty hoặc một tổ chức.
- Có hai loại website cơ bản là web động (dynamic web) và web tĩnh (static web)

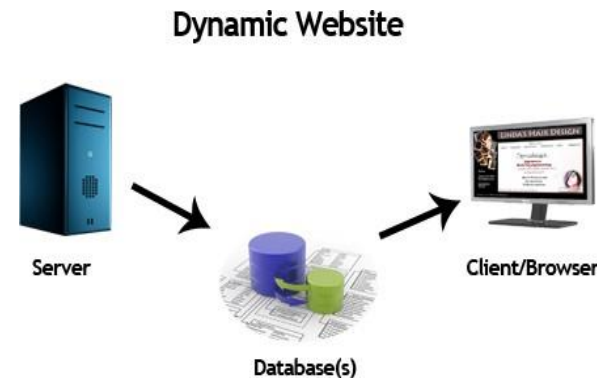
Static Web

- Là loại website cơ bản được tạo mà không cần phải biết đến các ngôn ngữ lập trình web như Java, PHP, ... hoặc thiết kế cơ sở dữ liệu.
- Những trang web trong website tĩnh được viết bằng mã HTML hoặc thêm CSS, JavaScript để thêm các hiệu ứng.

- Website động là website có nội dung thay đổi.
- Sự thay đổi có thể là tùy theo thời gian, tùy theo người dùng, tùy theo ngữ cảnh
- Để tạo được website động, chúng ta thường sử dụng đến các ngôn ngữ phía server (server-side), chẳng hạn như Servlet, JSP, PHP, Python, C#...
- Một website động thường được đặt trên một máy chủ dịch vụ web (Web Server)

HTTP

Giao thức HTTP

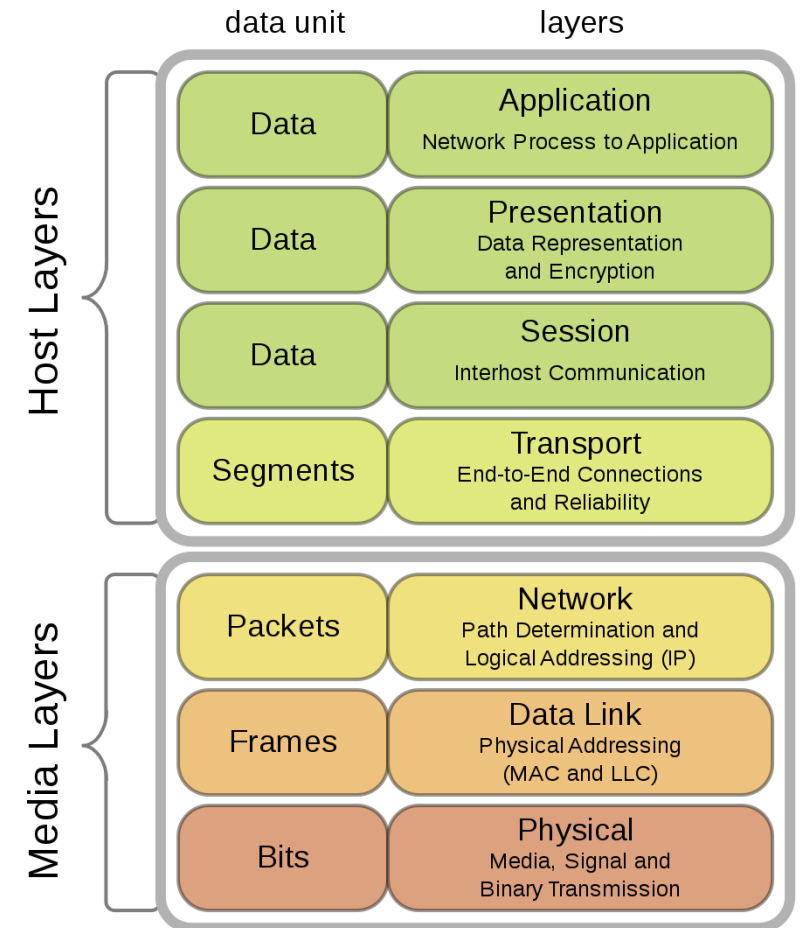
Request, Response

- **Mô hình OSI** (Open Systems Interconnection Reference Model, viết ngắn là OSI Model hoặc OSI Reference Model) - tạm dịch là **Mô hình tham chiếu kết nối các hệ thống mở**
- Là một thiết kế dựa vào nguyên lý tầng cấp, lý giải một cách trừu tượng kỹ thuật kết nối truyền thông giữa các máy vi tính và thiết kế giao thức mạng giữa chúng.
- Mô hình này được phát triển thành một phần trong kế hoạch Kết nối các hệ thống mở (Open Systems Interconnection) do ISO và IUT-T khởi xướng. Nó còn được gọi là **Mô hình bảy tầng của OSI**.

Tầng cấp của mẫu hình OSI

- Tầng 1: Tầng vật lý (Physical Layer)
- Tầng 2: Tầng liên kết dữ liệu (Data-Link Layer)
- Tầng 3: Tầng mạng (Network Layer)
- Tầng 4: Tầng giao vận (Transport Layer)
- Tầng 5: Tầng phiên (Session layer)
- Tầng 6: Tầng trình diễn (Presentation layer)
- Tầng 7: Tầng ứng dụng (Application layer)

Tầng ứng dụng - khái niệm

- **Tầng ứng dụng** là tầng thứ bảy trong bảy tầng cấp của [mô hình OSI](#).
- Tầng này giao tiếp trực tiếp với các [tiến trình ứng dụng](#) và thi hành những dịch vụ thông thường của các tiến trình đó
- Tầng này còn gửi các yêu cầu dịch vụ tới [tầng trình diễn](#)
- Những dịch vụ thông thường của tầng ứng dụng cung cấp sự chuyển đổi về ngữ nghĩa giữa các tiến trình ứng dụng có liên quan.

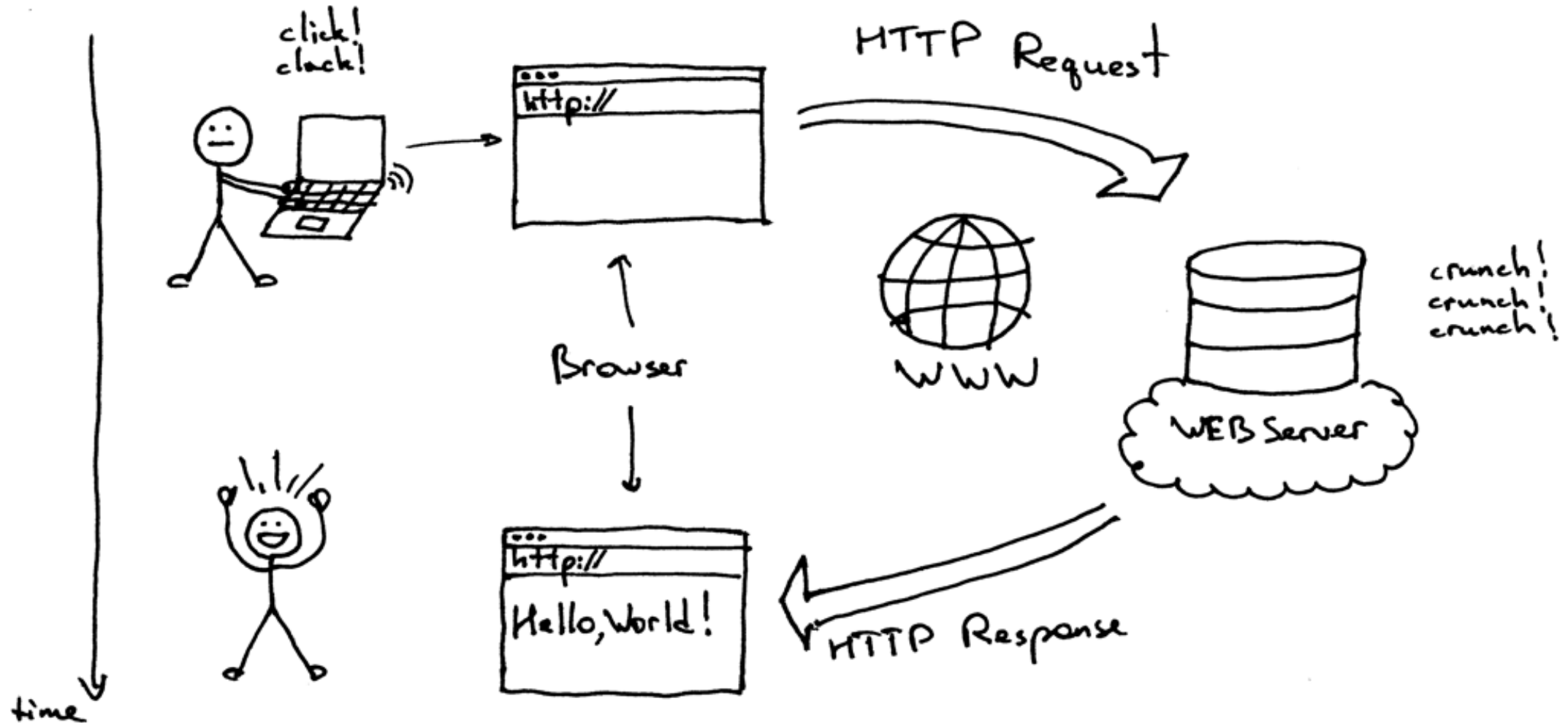
Tầng ứng dụng - Ví dụ

- HTTP, S-HTTP, (Secure) HyperText Transfer Protocol
 - Giao thức truyền siêu văn bản (an toàn)
- MIME, S-MIME:
 - Multipurpose Internet Mail Extensions và Secure MIME
- SMTP
 - Simple Mail Transfer Protocol

- HyperText Transfer Protocol
- Giao thức truyền tải siêu văn bản
- Là một trong năm giao thức chuẩn về mạng [Internet](#), được dùng để liên hệ thông tin giữa Máy cung cấp dịch vụ (Web server) và Máy sử dụng dịch vụ (Web client)
- Là giao thức Client/Server dùng cho World Wide Web-[WWW](#)
- **HTTP** là một giao thức ứng dụng của bộ giao thức [TCP/IP](#) (các giao thức nền tảng cho Internet)

Mô hình Client - Server

HTTP Status Code

- Mã trạng thái HTTP được server phản hồi lại mỗi khi nhận được http request
- Yếu tố Status-Code là một số nguyên 3 ký tự
 - Ký tự đầu tiên của mã hóa trạng thái định nghĩa hạng (loại) phản hồi
 - Hai ký tự cuối không có bất cứ vai trò phân loại nào
- Ký tự đầu gồm có: 1,2,3,4,5 loại lỗi.

HTTP Status Code

5.2.1 1xx: Thông tin

5.2.1.1 100 (Continue)

5.2.1.2 101 (Switching protocols)

5.2.2 2xx: Thành công

5.2.2.1 200 (Successful)

5.2.2.2 201 (Created)

5.2.2.3 202 (Accepted)

5.2.2.4 203 (Non-authoritative information)

5.2.2.5 204 (No content)

5.2.2.6 205 (Reset content)

5.2.2.7 206 (Partial content)

5.2.3 3xx: Sự điều hướng lại

5.2.3.1 301 (Moved permanently)

5.2.4 302 (Moved temporarily)

5.2.5 304 (Not modified)

5.2.6 4xx: Lỗi Client

5.2.6.1 400 (Bad request)

5.2.7 401 (Not authorized)

5.2.7.1 403 (Forbidden)

5.2.7.2 404 (Not found)

5.2.7.3 405 (Method not allowed)

5.2.7.4 406 (Not acceptable)

5.2.7.5 407 (Proxy authentication required)

5.2.8 408 (Request timeout)

5.2.8.1 409 (Conflict)

5.2.8.2 410 (Gone)

5.2.8.3 411 (Length required)

5.2.8.4 412 (Precondition failed)

5.2.8.5 413 (Request entity too large)

5.2.8.6 414 (Requested URI is too long)

5.2.8.7 416 (Requested range not satisfiable)

5.2.8.8 417 (Expectation failed)

5.2.9 5xx: Lỗi Server

5.2.9.1 500 (Internal server error)

5.2.9.2 501 (Not implemented)

5.2.9.3 502 (Bad gateway)

5.2.9.4 503 (Service unavailable)

5.2.9.5 504 (Gateway timeout)

5.2.9.6 505 (HTTP version not supported)

- Một HTTP client (máy khách) gửi một HTTP request (yêu cầu) lên server (máy chủ) nhờ một thông điệp có định dạng như sau:
 - Một dòng Request-line
 - Không có hoặc có thêm các header (General|Request|Entity) theo sau bởi một ký hiệu CRLF (carriage return line feed - báo hiệu trở về đầu dòng tiếp theo)
 - Một dòng trống (VD một dòng mà không có gì ở trước CRLF) báo hiệu kết thúc phần header
 - Có hoặc không có phần nội dung thông điệp

HTTP Request


```
GET /hello.htm HTTP/1.1
User-Agent: Mozilla/4.0 (compatible; MSIE5.01; Windows NT)
Host: www.tutorialspoint.com
Accept-Language: en-us
Accept-Encoding: gzip, deflate
Connection: Keep-Alive
```

```
POST /cgi-bin/process.cgi HTTP/1.1
User-Agent: Mozilla/4.0 (compatible; MSIE5.01; Windows NT)
Host: www.tutorialspoint.com
Content-Type: application/x-www-form-urlencoded
Content-Length: length
Accept-Language: en-us
Accept-Encoding: gzip, deflate
Connection: Keep-Alive

licenseID=string&content=string&/paramsXML=string
```

HTTP Response

- Khi nhận và phiên dịch một HTTP Request
- Server sẽ gửi tín hiệu phản hồi là một HTTP Response bao gồm các thành phần sau:
 - Một dòng trạng thái (Status-Line)
 - Không hoặc nhiều hơn các trường Header (General|Response|Entity) được theo sau CRLF
 - Một dòng trống chỉ dòng kết thúc của các trường Header
 - Một phần thân thông báo tùy ý

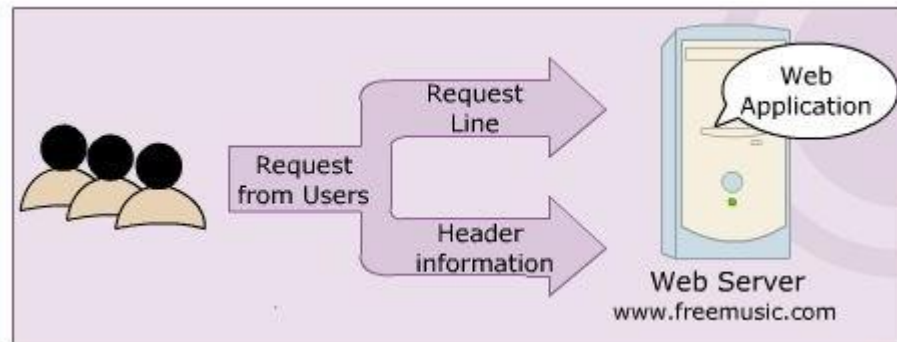
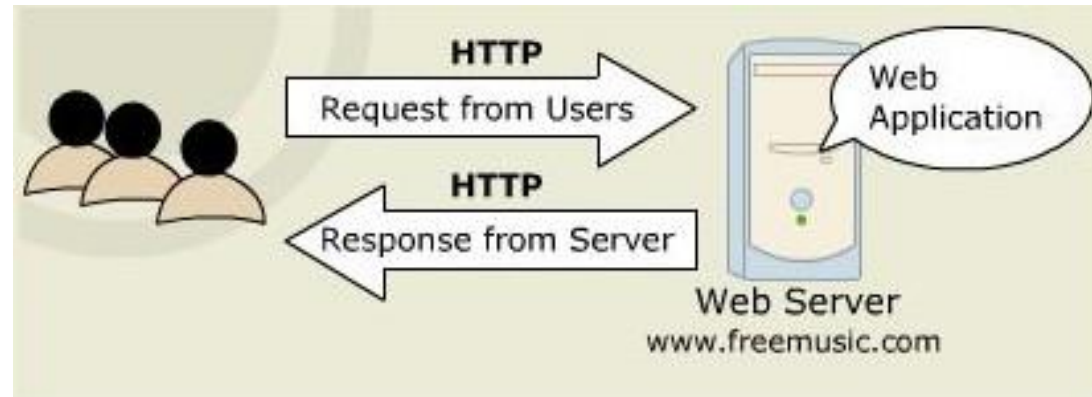
HTTP Response

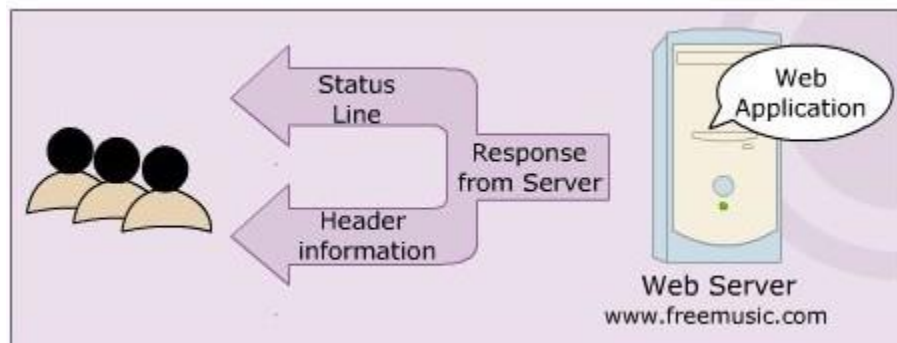
```
HTTP/1.1 200 OK
Date: Mon, 23 May 2005 22:38:34 GMT
Content-Type: text/html; charset=UTF-8
Content-Encoding: UTF-8
Content-Length: 138
Last-Modified: Wed, 08 Jan 2003 23:11:55 GMT
Server: Apache/1.3.3.7 (Unix) (Red-Hat/Linux)
ETag: "3f80f-1b6-3e1cb03b"
Accept-Ranges: bytes
Connection: close

<html>
<head>
  <title>An Example Page</title>
</head>
<body>
  Hello World, this is a very simple HTML document.
</body>
</html>
```

Web Server làm việc như thế nào?


```
GET image/bar01.jpg HTTP/1.1
User-Agent: Mozilla/4.0 (compatible; MSIE 4.0 :
Windows 95)Accept: image/gif, image/jpeg, text/*,
*/*
```

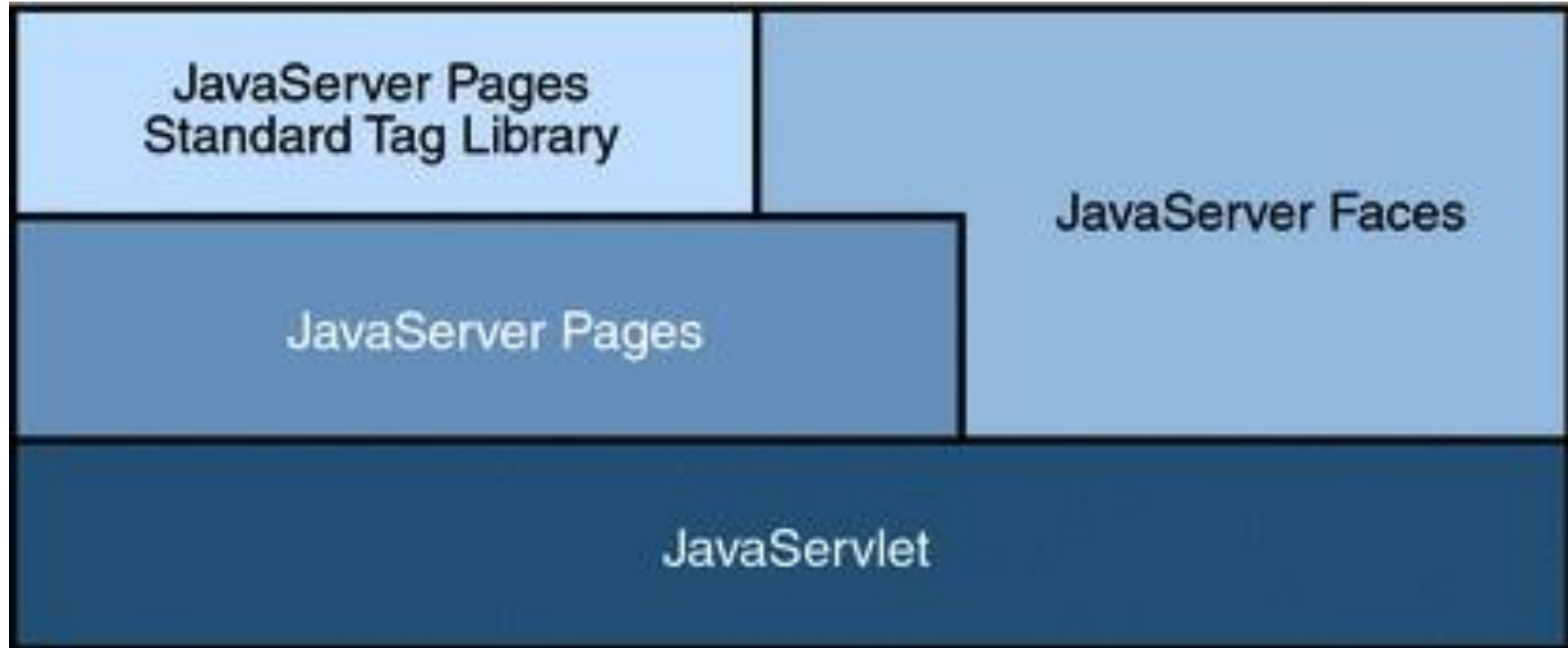


```
HTTP/1.1 200 OK
Server: JavaWebServer
Last-modified: Tuesday, 07-Sep-04 1:14:34 GMT
Content-length: 100
Content-type: text/plain
```

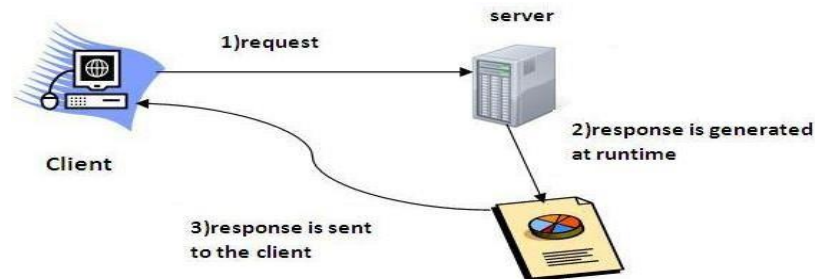
Một số công nghệ phía server

- CGI - Common Gateway Interface
- SSJS - Server-side Java Scripts
- PHP – Personal Home Page
- Java Servlets
- JSP - Java Server Pages
- ASP - Active ServerPages

- **Servlet** là một công nghệ được sử dụng để tạo ra các ứng dụng web (được triển khai ở phía server để tạo ra các trang web động).
- Công nghệ Servlet rất "khỏe mạnh" và có khả năng mở rộng nhờ sử dụng ngôn ngữ lập trình java.
- Servlet làm gì?
 - Nhận client request
 - Lấy thông tin từ request
 - Xử lý nghiệp vụ hoặc phát sinh nội dung bằng cách truy cập database, triệu gọi EJB...
 - Tạo và gửi response tới client hoặc chuyển request tới một trang servlet hoặc JSP khác.

Servlet Container (Bộ chứa các Servlet)

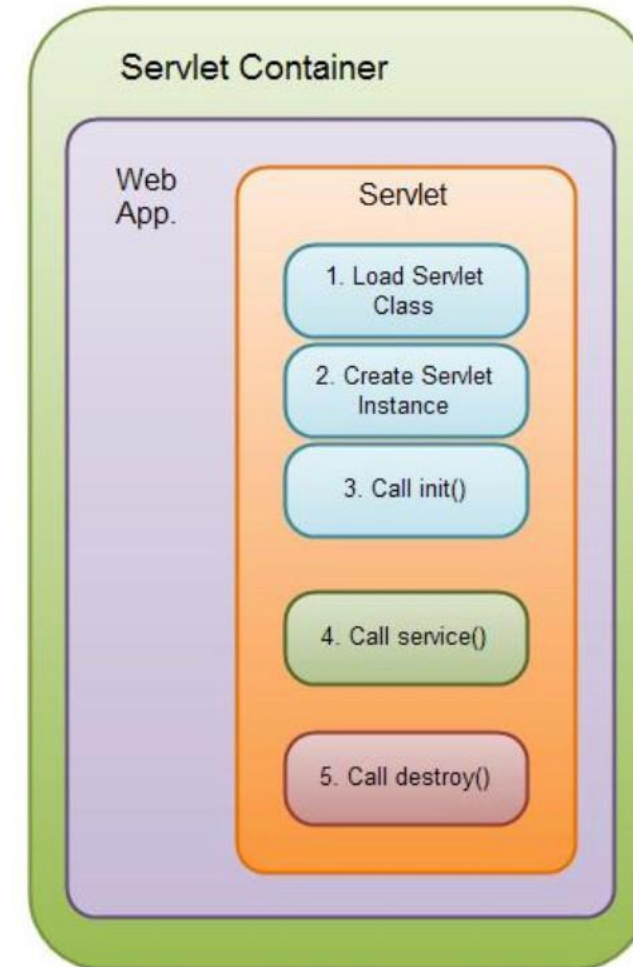

- Servlet container là bộ phận tương tác với servlet để xử lý các yêu cầu từ người dùng tới các trang web động.
- Servlet Container thực hiện các tác vụ dưới đây:
 - Quản lý vòng đời
 - Hỗ trợ xử lý đa luồng
 - Object Pooling
 - Bảo mật

Vòng đời của Servlet

- Servlet Container bảo trì vòng đời của một thực thể servlet.
- Gồm 5 bước:
 - B1: Tải Servlet Class vào bộ nhớ
 - B2: Tạo đối tượng Servlet
 - B3: Gọi phương thức init()
 - B4: Gọi phương thức service()
 - B5: Gọi phương thức destroy()

Vòng đời của Servlet

- Bước 1, 2, 3 được thực thi một lần duy nhất khi mà servlet được nạp lần đầu. Mặc định các servlet không được tải lên cho tới khi nó nhận một đòi hỏi đầu tiên từ người dùng. Bạn có thể buộc Servlet Container tải các servlet khi nó khởi động.
- Bước 4 được thực thi nhiều lần, mỗi khi có đòi hỏi từ phía người dùng tới servlet.
- Bước 5 được thực thi khi Servlet Container trút bỏ Servlet.

Ví dụ: Quan sát vòng đời của Servlet

- Xem ví dụ tại đây: <https://github.com/codegym-vn/java-web-servlet-life-cycle>

```
@WebServlet(name = "ServletLifeCycle")
public class ServletLifeCycle extends HttpServlet {

    public ServletLifeCycle()
    {
        System.out.println("Am from default constructor");
    }

    @Override
    public void init() throws ServletException {
        System.out.println("Am from Init method...!");
    }

    @Override
    protected void doGet(HttpServletRequest req, HttpServletResponse res) throws ServletException, IOException {
        res.setContentType("text/html");
        PrintWriter pw = res.getWriter();
        pw.println("I am from doGet method");
        pw.close();
    }

    @Override
    public void destroy() {
        System.out.println("Am from Destroy methods");
    }
}
```

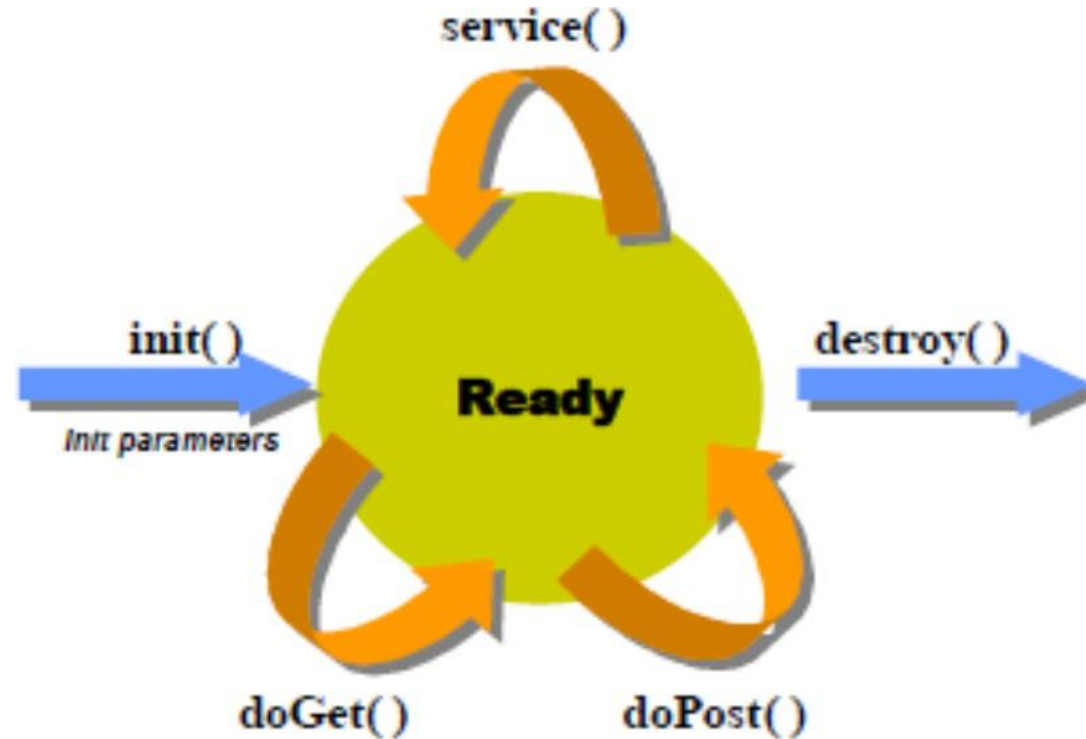
Ví dụ: Quan sát vòng đời của Servlet

- Kết quả trả về:

```
Connected to server
[2018-04-12 05:34:31,020] Artifact web:war exploded: Artifact is being deployed, please wait...
Am from default constructor
Am from Init method...!
[2018-04-12 05:34:31,772] Artifact web:war exploded: Artifact is deployed successfully
[2018-04-12 05:34:31,772] Artifact web:war exploded: Deploy took 752 milliseconds
12-Apr-2018 17:34:40.096 INFO [ContainerBackgroundProcessor[StandardEngine[Catalina]]] org.apache.catalina.startup.HostConfig.de
12-Apr-2018 17:34:40.152 INFO [ContainerBackgroundProcessor[StandardEngine[Catalina]]] org.apache.catalina.startup.HostConfig.de
/Users/VanTT/Documents/apache-tomcat-9.0.7/bin/catalina.sh stop
NOTE: Picked up JDK_JAVA_OPTIONS:  --add-opens=java.base/java.lang=ALL-UNNAMED --add-opens=java.base/java.io=ALL-UNNAMED --add-o
12-Apr-2018 17:40:51.993 INFO [main] org.apache.catalina.core.StandardServer.await A valid shutdown command was received via the
12-Apr-2018 17:40:51.993 INFO [main] org.apache.coyote.AbstractProtocol.pause Pausing ProtocolHandler ["http-nio-8080"]
12-Apr-2018 17:40:52.052 INFO [main] org.apache.coyote.AbstractProtocol.pause Pausing ProtocolHandler ["ajp-nio-8009"]
Am from Destroy methods
12-Apr-2018 17:40:52.105 INFO [main] org.apache.catalina.core.StandardService.stopInternal Stopping service [Catalina]
12-Apr-2018 17:40:52.128 INFO [main] org.apache.coyote.AbstractProtocol.stop Stopping ProtocolHandler ["http-nio-8080"]
12-Apr-2018 17:40:52.130 INFO [main] org.apache.coyote.AbstractProtocol.stop Stopping ProtocolHandler ["ajp-nio-8009"]
12-Apr-2018 17:40:52.133 INFO [main] org.apache.coyote.AbstractProtocol.destroy Destroying ProtocolHandler ["http-nio-8080"]
12-Apr-2018 17:40:52.133 INFO [main] org.apache.coyote.AbstractProtocol.destroy Destroying ProtocolHandler ["ajp-nio-8009"]
Disconnected from server
```

Các phương thức trong vòng đời Servlet

Các phương thức trong vòng đời Servlet

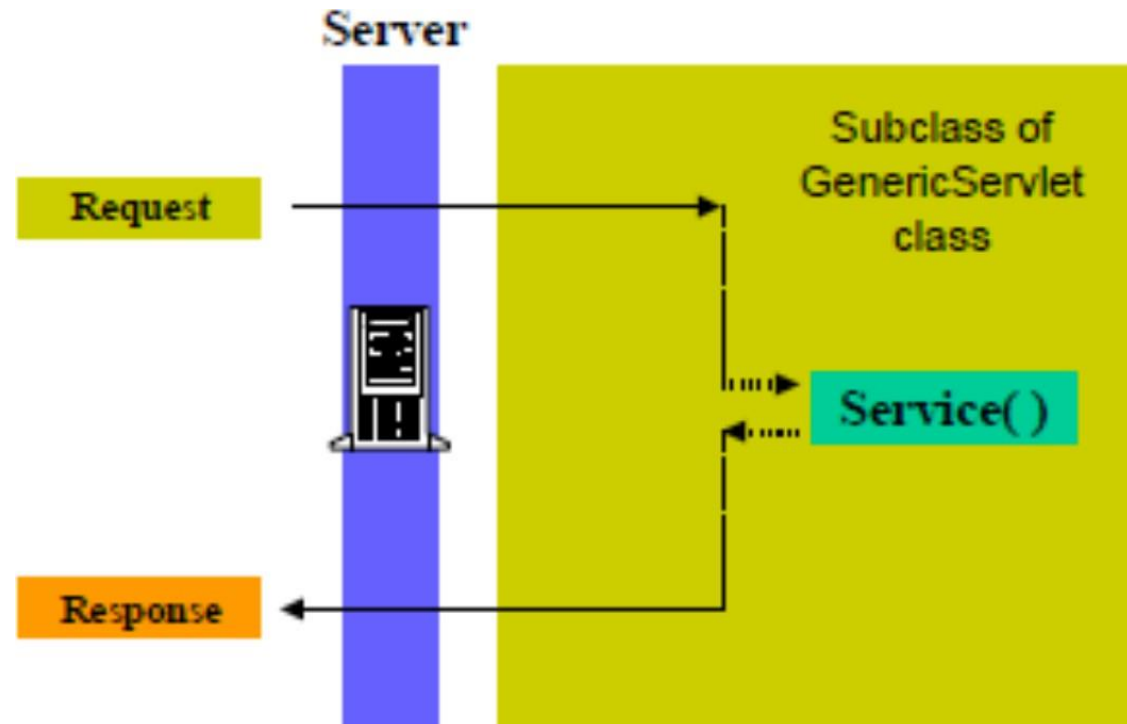

- Phương thức `init()`
 - Được gọi một lần khi servlet được tạo
 - Thực hiện các khởi tạo trong phương thức này như tạo một kết nối tới CSDL, mở file...
- Phương thức `destroy()`
 - Được gọi trước khi huỷ một đối tượng servlet
 - Thực hiện thao tác dọn dẹp như đóng file, đóng kết nối CSDL

Các phương thức trong vòng đời Servlet

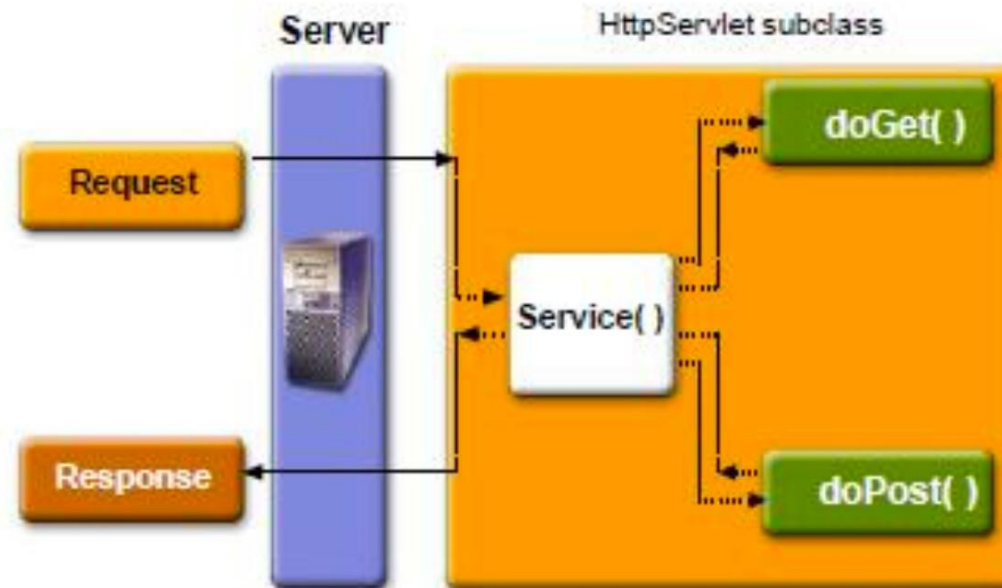
- Phương thức `service()`
 - Được gọi mỗi khi có request từ client đến
 - Tùy vào loại http request cụ thể nó gọi đến một trong các phương thức `doGet()` hoặc `doPost()`.
 - Tại các servlet, chúng ta cần ghi đè và xử lý các phương thức này.

Các phương thức trong vòng đời Servlet

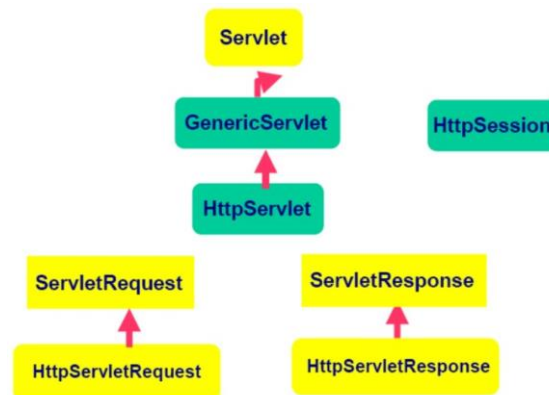
- Phương thức doGet()/doPost()
 - Trích xuất các thông tin gửi từ client (HTTP parameter) từ HTTP request
 - Thiết lập/truy cập các thuộc tính của các scope objects
 - Thực hiện các xử lý nghiệp vụ (business logic) hoặc truy cập CSDL
 - Tùy chọn forward request tới các Web components khác (Servlet hoặc JSP)
 - Sinh HTTP response và trả về cho client

Bộ thư viện Servlet-1

- Trong Servlet có 2 gói quan trọng là javax.servlet và javax.servlet.http. Hai gói này cung cấp các interface và lớp để tạo ra các Servlet.
- Interface Servlet định nghĩa các phương thức trong vòng đời của một Servlet
- Lớp GenericServlet thực thi từ Servlet
- Lớp HttpServlet kế thừa GenericServlet, cung cấp các phương thức để xử lý các phương thức HTTP như doGet() xử lý GET, doPost() xử lý post

Bộ thư viện Servlet-2

- Để tạo một Servlet, ta cần thực thi interface Servlet trực tiếp hoặc gián tiếp thông qua GenericServlet hoặc HttpServlet.
- Trong thực tế, lớp Servlet thường kế thừa HttpServlet để có thể xử lý các phương thức HTTP.

Servlet Request

- Khi trình duyệt gửi yêu cầu (request) đến một trang web. Nó gửi rất nhiều thông tin đến web server nhưng những thông tin này không thể đọc trực tiếp vì chúng là một phần của Header trong HTTP request.
- Các phương thức thuộc lớp `HttpServletRequest` được sử dụng để đọc HTTP Header trong chương trình servlet

Ví dụ: Đọc thông tin HTTP Header


```
// Method to handle GET method request.
public void doGet(HttpServletRequest request, HttpServletResponse response)
    throws ServletException, IOException {

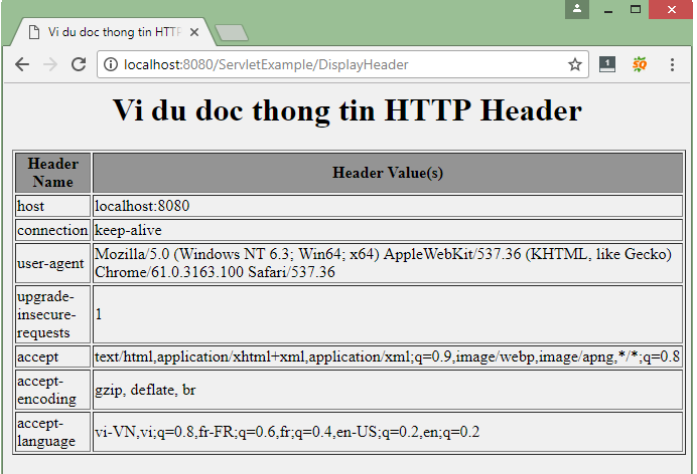
    // Set response content type
    response.setContentType("text/html");

    PrintWriter out = response.getWriter();
    String title = "Vi du doc thong tin HTTP Header";
    String docType = "<!doctype html public \"-//w3c//dtd html 4.0 \"
        + \"transitional//en\">\n";

    out.println(docType + "<html>\n" + "<head><title>" + title
        + "</title></head>\n"
        + "<body bgcolor = \"#f0f0f0\">\n"
        + "<h1 align = \"center\">" + title + "</h1>\n"
        + "<table width = \"100%\" border = \"1\" align = \"center\">\n"
        + "<tr bgcolor = \"#949494\">\n"
        + "<th>Header Name</th><th>Header Value(s)</th>\n"
        + "</tr>\n");

    // get header names
    Enumeration headerNames = request.getHeaderNames();

    while (headerNames.hasMoreElements()) {
        String paramName = (String) headerNames.nextElement();
        out.print("<tr><td>" + paramName + "</td>\n");
        String paramValue = request.getHeader(paramName);
        out.println("<td> " + paramValue + "</td></tr>\n");
    }
    out.println("</table>\n</body></html>");
}
```


Header Name	Header Value(s)
host	localhost:8080
connection	keep-alive
user-agent	Mozilla/5.0 (Windows NT 6.3; Win64; x64) AppleWebKit/537.36 (KHTML, like Gecko) Chrome/61.0.3163.100 Safari/537.36
upgrade-insecure-requests	1
accept	text/html,application/xhtml+xml,application/xml;q=0.9,image/webp,image/apng,*/*;q=0.8
accept-encoding	gzip, deflate, br
accept-language	vi-VN;q=0.8,fr-FR;q=0.6,fr;q=0.4,en-US;q=0.2,en;q=0.2

Servlet Response

- Khi web server đáp ứng (response) yêu cầu của HTTP request. Một response thông thường bao gồm trạng thái (status), header, blank line và document

```
HTTP/1.1 200 OK
Content-Type: text/html
Header2: ...
...
HeaderN: ...
      (Blank Line)
<!doctype ...>
<html>
  <head>...</head>
  <body>
    ...
  </body>
</html>
```

Ví dụ: Hiển thị ngày giờ hệ thống


```
// Method to handle GET method request.
public void doGet(HttpServletRequest request, HttpServletResponse response)
    throws ServletException, IOException {

    // Set refresh, autoload time as 5 seconds
    response.setIntHeader("Refresh", 5);

    // Set response content type
    response.setContentType("text/html");

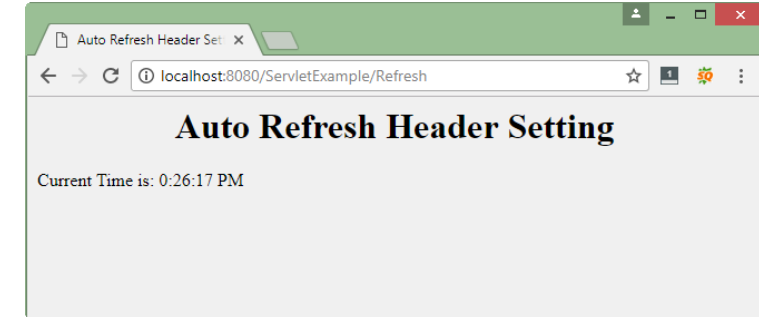
    // Get current time
    Calendar calendar = new GregorianCalendar();
    String am_pm;
    int hour = calendar.get(Calendar.HOUR);
    int minute = calendar.get(Calendar.MINUTE);
    int second = calendar.get(Calendar.SECOND);

    if (calendar.get(Calendar.AM_PM) == 0)
        am_pm = "AM";
    else
        am_pm = "PM";

    String CT = hour + ":" + minute + ":" + second + " " + am_pm;

    PrintWriter out = response.getWriter();
    String title = "Auto Refresh Header Setting";
    String docType = "<!doctype html public \"-//w3c//dtd html 4.0 \"
        + \"transitional//en\">\n";

    out.println(docType + "<html>\n" +
        "<head><title>" + title + "</title></head>\n" +
        "<body bgcolor = \"#f0f0f0\">\n" +
        "<h1 align = \"center\">" + title + "</h1>\n" +
        "<p>Current Time is: " + CT + "</p>\n");
}
```


Apache Tomcat

Apache Tomcat

Tạo project trên IntelliJ

- Apache Tomcat là một ứng dụng chủ (Application Server), là một phần mềm mã nguồn mở được cung cấp bởi Apache.
- Tomcat thi hành các ứng dụng [Java Servlet](#) và [JavaServer Pages](#) (JSP) từ [Sun Microsystems](#), và cung cấp một máy chủ HTTP cho ngôn ngữ [Java](#) thuần túy để thực thi các chương trình lệnh viết bằng ngôn ngữ [Java](#).
- Một số phiên bản:

Tomcat 3.x (1999): Reference Implementation (RI) for Servlet 2.2 and JSP 1.1.

Tomcat 4.x (2001): RI for Servlet 2.3 and JSP 1.2.

Tomcat 5.x (2002): RI for Servlet 2.4 and JSP 2.0.

Tomcat 6.x (2006): RI for Servlet 2.5 and JSP 2.1.

Tomcat 7.x (2010): RI for Servlet 3.0, JSP 2.2 and EL 2.2.

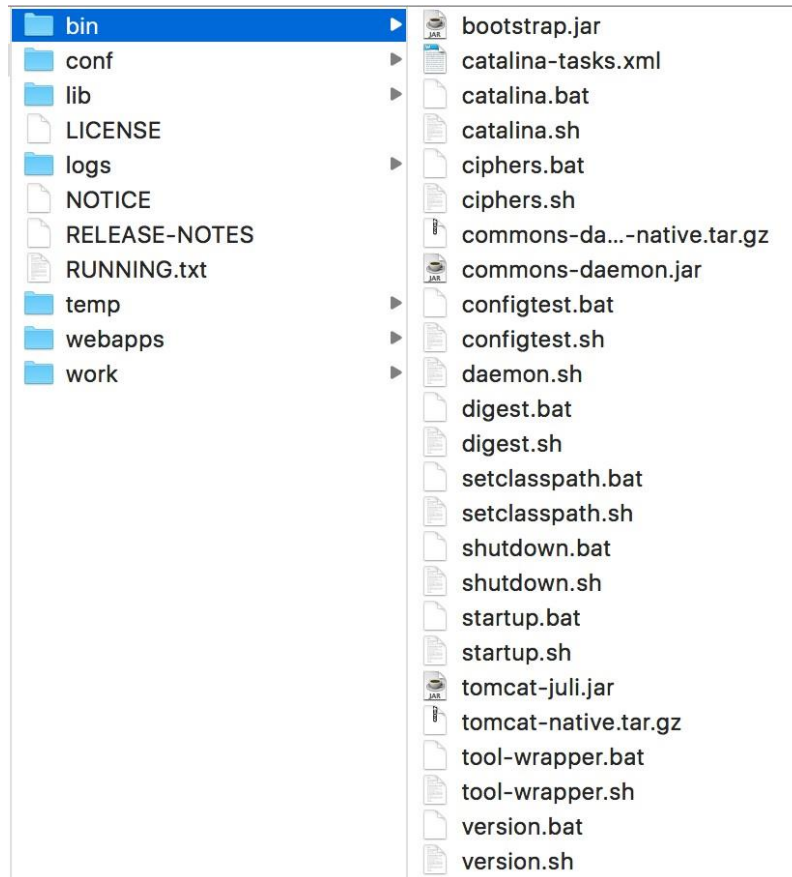
Tomcat 8.x (2013): RI for Servlet 3.1, JSP 2.3, EL 3.0 and WebSocket 1.0.

Tomcat 9.x (2018): RI for Servlet 4.0, JSP 2.3, EL 3.0, WebSocket 1.0, JASPIC 1.1.

Cài đặt Web server Tomcat

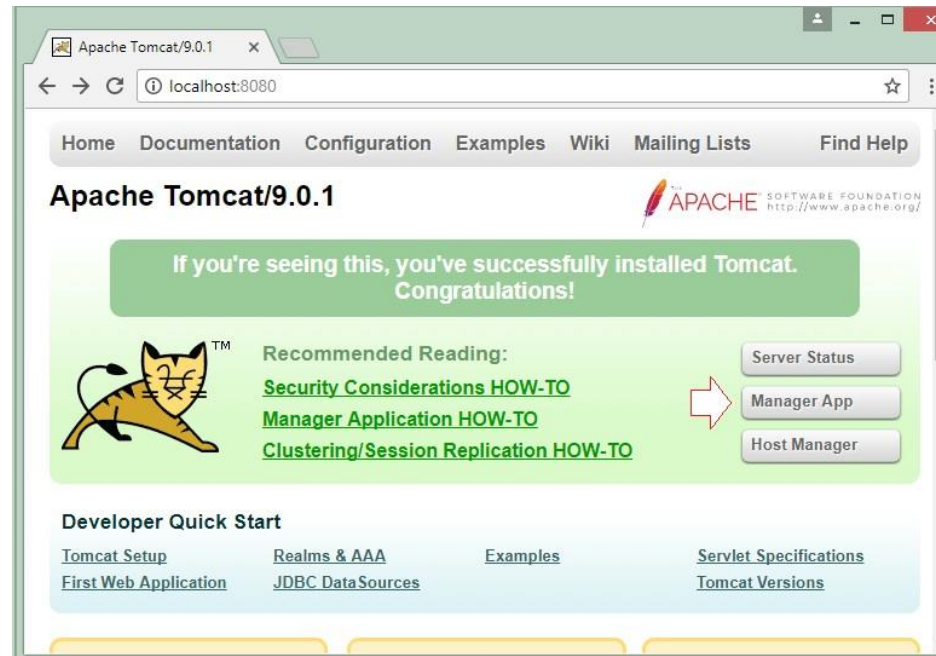
- Tải và cài Tomcat tại: <http://tomcat.apache.org>
- Cấu trúc thư mục tomcat:

Web server Tomcat

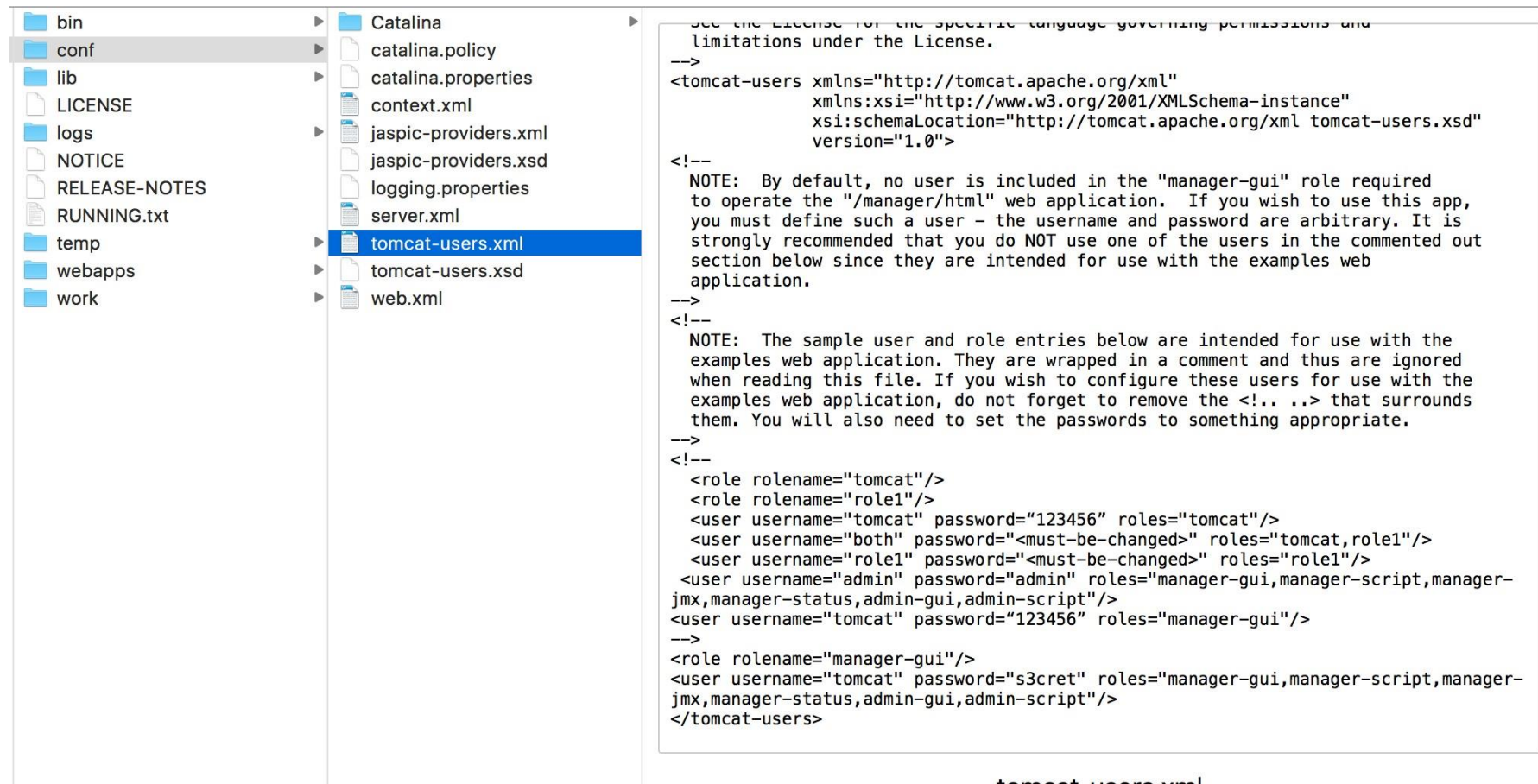
- Start Tomcat Server: Sử dụng startup.bat/ startup.sh trong window/linux
- Stop Tomcat Server: Sử dụng shutdown.bat/ shutdown.sh trong window/linux
- Sau khi stat tomcat, trên trình duyệt, truy cập vào địa chỉ:
<http://localhost:8080>

Web server Tomcat

- Cấu hình các **user** được phép sử dụng **Tomcat**. Mở file **tomcat-users.xml**


```
See the License for the specific language governing permissions and
limitations under the License.
-->
<tomcat-users xmlns="http://tomcat.apache.org/xml"
  xmlns:xsi="http://www.w3.org/2001/XMLSchema-instance"
  xsi:schemaLocation="http://tomcat.apache.org/xml tomcat-users.xsd"
  version="1.0">

  <!--
    NOTE: By default, no user is included in the "manager-gui" role required
    to operate the "/manager/html" web application.  If you wish to use this app,
    you must define such a user - the username and password are arbitrary.  It is
    strongly recommended that you do NOT use one of the users in the commented out
    section below since they are intended for use with the examples web
    application.
  -->
  <!--
    NOTE: The sample user and role entries below are intended for use with the
    examples web application.  They are wrapped in a comment and thus are ignored
    when reading this file.  If you wish to configure these users for use with the
    examples web application, do not forget to remove the <!-- .. --> that surrounds
    them.  You will also need to set the passwords to something appropriate.
  -->
  <!--
    <role rolename="tomcat"/>
    <role rolename="role1"/>
    <user username="tomcat" password="123456" roles="tomcat"/>
    <user username="both" password="<must-be-changed>" roles="tomcat,role1"/>
    <user username="role1" password="<must-be-changed>" roles="role1"/>
    <user username="admin" password="admin" roles="manager-gui,manager-script,manager-
jmx,manager-status,admin-gui,admin-script"/>
    <user username="tomcat" password="123456" roles="manager-gui"/>
  -->
  <role rolename="manager-gui"/>
  <user username="tomcat" password="s3cret" roles="manager-gui,manager-script,manager-
jmx,manager-status,admin-gui,admin-script"/>
</tomcat-users>
```

tomcat-users.xml

Web server Tomcat

- Tomcat đã định nghĩa định nghĩa trước 4 vai trò (role) sau:

manager-gui - allows access to the HTML GUI and the status pages
manager-script - allows access to the text interface and the status pages
manager-jmx - allows access to the JMX proxy and the status pages
manager-status - allows access to the status pages only

- Thêm vào file tomcat-users.xml như sau:

```
<?xml version="1.0" encoding="UTF-8"?>
<!-- ... -->
<tomcat-users xmlns="http://tomcat.apache.org/xml"
  xmlns:xsi="http://www.w3.org/2001/XMLSchema-instance"
  xsi:schemaLocation="http://tomcat.apache.org/xml tomcat-users.xsd"
  version="1.0">
  <!-- ... -->
  <!-- ... -->
  <!-- ... -->
  <role rolename="manager-gui"/>
  <role rolename="manager-gui"/>
  <role rolename="manager-script"/>
  <role rolename="manager-jmx"/>
  <role rolename="manager-status"/>

  <user username="tomcat" password="s3cret"
    roles="manager-gui,manager-script,manager-jmx,manager-status,admin-gui,admin-script"/>
</tomcat-users>
```

Demo: Tạo project trên IntelliJ

Tóm tắt bài học

- HTTP là giao thức truyền tải siêu văn bản, sử dụng để thiết lập giao tiếp giữa máy chủ cung cấp dịch vụ web (Server) và máy khách sử dụng dịch vụ web (Client)
- Apache Tomcat là một ứng dụng chủ (Application Server), là một phần mềm mã nguồn mở được cung cấp bởi Apache.
- Servlet là một công nghệ được sử dụng để tạo ra các ứng dụng web.
- Các phương thức trong vòng đời của Servlet: `init()`, `service()`, `destroy()`, `doGet()`, `doPost()`

Hướng dẫn

Hướng dẫn làm bài thực hành và bài tập

Chuẩn bị bài tiếp theo: JSP & JSTL